

Hankintojen tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus

Kati Ahola, Mika Hänninen, Hansel Oy

3.10.2023

Ajankohtaisia nostoja

Talous | Uudistukset

Suomi voisi säästää julkisissa hankinnoissa ainakin miljardin, sanoo tutkija

Tutkijan mukaan patologinen kilpailun puute riivaa Suomen julkisia hankintoja, mutta lainsäädäntöä ja datainfrastruktuuria kehittämällä voitaisiin säästää miljardi euroa vuodessa.

Julkiset hankinnat on nostettava vihreän siirtymän strategiaan

Vihreä siirtymä edellyttää yhteistyötä julkishallinnon ja yritysten välillä, jotta iso koneisto kääntyisi samaan suuntaan.

Julkisten hankintojen asiantuntija: Kunnan tulee käyttää myös vapaaehtoiset keinot varmistaakseen, että sen tilaamaa siivoustyötä tehdään asiallisin työehdoin

Talous | Julkinen talous

Asiantuntijat: Julkisten hankintojen uudistaminen voisi tuoda puolen miljardin euron säästöt

Noin 45 miljardin euron vuotuisten julkisten hankintojen tehostaminen kilpailua lisäämällä voisi tuoda merkittäviä säästöjä.

9. Julkiset hankinnat

Hallitus tavoittelee julkisista hankinnoista merkittävää kustannussäästöä julkisen palvelutuotannon osalta turvatakseen laadukkaat palvelut. Hankintalakiin asetetaan lähtökohtainen velvoite kilpailutuksen uusimiseen, jos kilpailutuksessa on vain yksi tarjoaja. Tästä voidaan poiketa vain erityisen painavasta syystä. Lisäksi lisätään muita tiukennuksia ja velvoitteita.

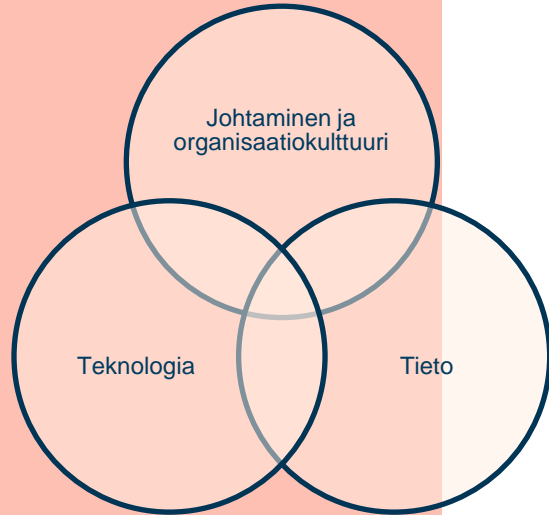
HS-työryhmä

16.6. 12:35 | Päivitetty 17.6.

Hankinta- Suomi

- Kansallisessa hankintastrategiassa on asetettu julkisille hankinnoille kahdeksan tavoitetta, joiden avulla Suomi pyrkii edelläkävijäksi hankintojen tiedolla johtamisessa ja vaikuttavuuden kehittämisessä.
- Yhtenä tavoitteena on, että hankintoja johdetaan tietoon perustuen ja tietoa hyödynnetään hankintaprosessin eri vaiheissa.
- Yksittäisten hankintojen vaikutusten arviointia ja mittaamista puolestaan tarvitaan, kun halutaan selvittää, miten hyvin hankinnoilla on vastattu niille asetettuihin tavoitteisiin sekä laajemmin organisaation strategisiin tavoitteisiin.

Tiedolla johtaminen



- Johtamis- ja toimintamalli, jossa tietoa hyödynnetään ja analysoitua tietoa ja dataa tuodaan osaksi päätöksentekoprosessia.
- Tiedolla johtamisessa on tärkeää muodostaa kokonaiskuva organisaation hankinnoista analysoimalla organisaation hankintatoimintaa ja hankintoja koskevia tietoja.
- Tietojen analysoinnin perusteella tunnistetaan organisaation hankintojen ja hankintatoiminnan nykytila ja selvitetään niihin vaikuttavat muutostekijät.
- Tavoitetilassa tietoa kerätään tavoitteellisesti ja sitä hyödynnetään toiminnan johtamisessa. Tiedosta ei synny arvoa, jos sitä ei käytetä.
- Tavoite on, että tieto on päätöksenteon kannalta olennaista, sitä on tarjolla oikeille ihmisille, oikeaan aikaan ja oikeassa muodossa.

Tiedolla johtamisesta

Parempi
päätöksenteko

Riskien-
hallinta

Kustannus-
tehokkuus

Tietoa on paljon ja
useissa paikoissa

- Ostot, kilpailutukset, sopimukset
- Kyselyt, tutkimukset, mittaukset
- Ulkoiset tietolähteet

Työkalut ja
teknologiat

- Paljon tietovarastoja ja järjestelmiä
- Raportointijärjestelmät kehittyvät
- Visualisointityökalut ja analyysit

Osaaminen ja
kyvykkyys

- Tietolähteiden tunnistaminen
- Olennaisen tiedon erottaminen
- Analysointiosaaminen

Johtaminen ja
organisaatio-
kulttuuri

- Tukeeko organisaatiokulttuuri tiedolla johtamista
- Tavoitteet luovat kysyntää tiedolle

Esimerkki, ostolaskuaineistosta saatava tieto



Mitä eri yksiköissä hankitaan
Miten hankinnat jakautuvat hankintakategorioihin
Miten ostot ajoittuvat



Miten hankintakategorian ostot jakautuvat eri tuote- ja palveluryhmiin
Mitkä ovat kategorioiden suurimmat toimittajat
Mitkä yksiköt ostavat hankintakategorian tuotteita ja palveluita



Mistä tuote- ja palveluryhmistä hankintojemme laskennallinen hiilijalanjälki koostuu



Mitkä yksiköt vastaanottavat laskuja ja mitä ne koskevat
Miten paljon laskuja saamme ja miten suuria ne ovat
Mitkä toimittajat lähettävät paljon laskuja



Keitä ovat suurimmat toimittajamme
Mitkä toimittajat laskuttavat vain kerran vuodessa
Onko meillä konkurssissa, saneerauksessa ja selvitystilassa olevia toimittajia
Miten paljon pk-yrityksiä on toimittajanamme
Käytämmekö paikallisia yrityksiä toimittajina

Missä hankintatietoa käytetään

Vaikuttavuus

Hankintatoimen johtamisessa sekä kehittämisessä

Tavoitteiden seuraamisessa ja mittareissa

Hankintaosaamisen kehittämisessä

Hankintojen ohjauksessa ja organisoinnissa

Hankintakategorisoinnissa ja kategoriahallinnassa

Suunnittelussa ja budjetoinnissa

Määrärahaseurannassa, raportoinnissa ja analysoinnissa

Toimittajien luokittelussa ja toimittajahallinnassa

Tilaamisen ja laskujen käsittelyn tehostamisessa

Hiilijalanjäljen arvioinnissa ja toimenpiteiden kohdentamisen suunnittelussa



KEINO

Vaikuttavuus hankinnoissa



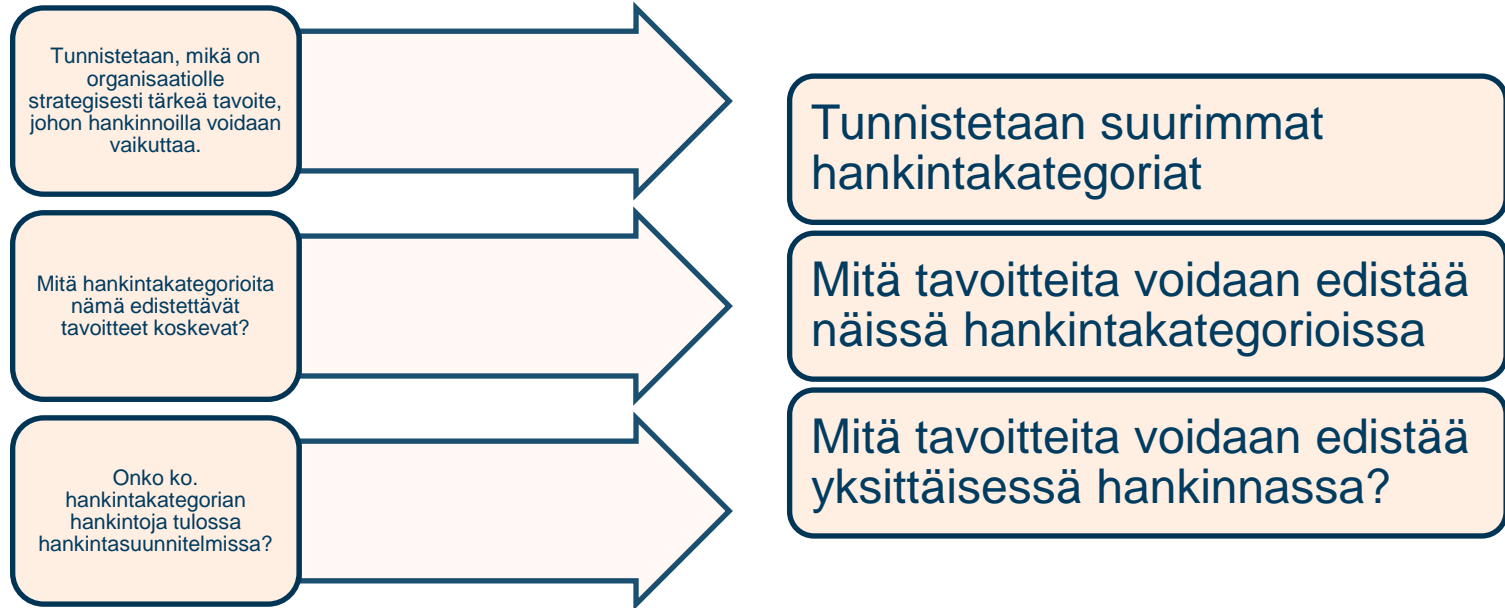
Miksi hankintojen vaikuttavuus on tärkeää?

Hankintojen vaikuttavuus=

Kuinka tehokkaasti
organisaatio
saavuttaa
tavoitteensa
hankinnoillaan

- Tiedolla johtaminen
 - Tunnistetaan merkittävimmät hankinnan kohteet ja kustannukset.
- Tavoitteiden saavuttaminen
 - Hankintojen on tuettava organisaation strategisia tavoitteita.
- Kustannustehokkuus
 - Vaikuttavat hankinnat voivat säästää merkittäviä resursseja (eurot, henkilöt, muut resurssit).
- Laadunvarmistus
 - Laadukkaat hankinnat voivat vähentää riskejä ja lisätä luottamusta.
- Vastuullisuus
 - Yhä useammat organisaatiot painottavat vastuullisia hankintoja.

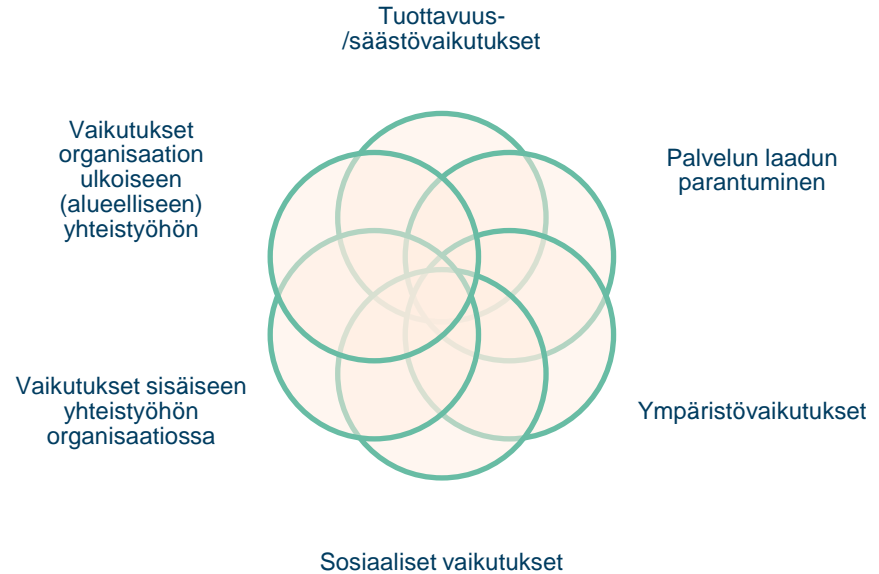
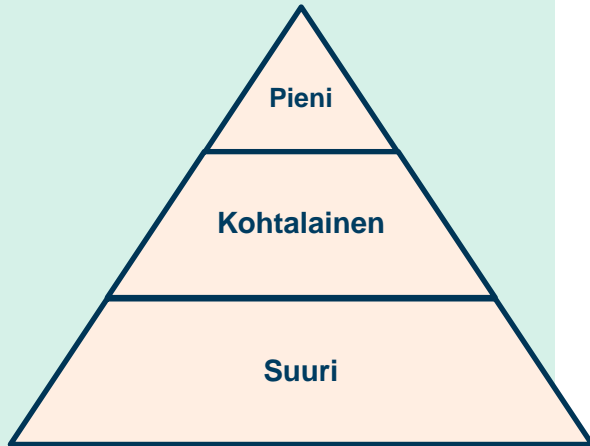
Strateginen linjaus tai tavoite edellä?



Miten edistetään hankintojen vaikuttavuutta?

- Selkeät tavoitteet
 - Asetetaan selkeät tavoitteet hankinnoille. Tavoitteiden asettaminen auttaa ohjaamaan päätöksiä ja arvioimaan hankintojen vaikuttavuutta.
- Tiedollajohtaminen
 - Analysoidaan ja hyödynnetään saatavilla olevaa tietoa, jotta voidaan tehdä perusteltuja päätöksiä ja tunnistaa mahdollisia riskejä ja mahdollisuuksia hankinnoissa.
- Toimittajasuhteiden hallinta
 - Seurataan tuotteiden tai palveluiden laatua ja toimittajien suorituskykyä.
- Riskienhallinta
 - Varaudutaan riskienhallinnan vaihtoehtoihin toimittajiin, sopimukseen liittyvien ehtojen tarkkaa harkintaa ja jatkuvaa seuranta.
- Teknologian hyödyntäminen
 - Hyödynnetään teknologiaratkaisuja, joiden avulla voidaan merkittävästi tehostaa hankintojen prosesseja ja tuoda esiin uusia mahdollisuuksia esimerkiksi kustannussäästöihin, tehokkuuden parantamiseen ja ennakoivaan päätöksentekoon.
- Vastuullisuus
 - Painotetaan vastuullisuutta hankinnoissa entistä enemmän. Vaikuttavuus voi liittyä myös eettisiin ja ympäristöystävällisiin hankintakäytäntöihin.
- Mittaaminen ja jatkuva parantaminen
 - Seurataan hankintojen vaikuttavuutta kehittämällä mittareita ja seurantajärjestelmiä, jotta voidaan arvioida todennettavasti hankintojen onnistumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.
 - Jatkuvan parantamisen periaate on avainasemassa hankintojen vaikuttavuuden ylläpitämisessä ja parantamisessa pidemmällä aikavälillä.

Hankinnan potentiaalisten vaikutusten arviointi



KEINO

Kestävien & innovatiivisten
julkisten hankintojen
verkostomainen osaamiskeskus

Kiitos!



[@hankintakeino](https://twitter.com/hankintakeino)



[@keino-osaamiskeskus](https://www.linkedin.com/company/keino-osaamiskeskus)



[@hankintakeino](https://www.youtube.com/channel/UC...)



hankintakeino.fi